

УДК 378.147

КРЕДИТНО-MOДУЛЬНА СИСТЕМА – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ

**С. М. Смірнов, Г. П. Победьонна, Б. Ю. Добрін, П. В. Матюхін,
І. О. Лаврінчук, М. Ф. Зєнін, В. І. Сіротін, Н. О. Щербак**

ДЗ “Луганський державний медичний університет”

CREDIT-MODULAR SYSTEM – A WAY TO INCREASING OF EFFICIENCY OF THE EDUCATION

**S. M. Smirnov, H. P. Pobedionna, B. Yu. Dobrin, P. V. Matiuhin, I. O. Lavrinchuk,
M. F. Zienin, V. I. Sirotin, N. O. Shcherbak**

SI “Luhansk State Medical University”

У роботі проаналізовано досвід та ефективність викладання внутрішньої медицини та якість оцінювання студентів IV курсу у розрізі кредитно-модульної системи.

In the work it is analyzed the experience and efficiency of the teaching of internal medicine and quality of students' estimation of IV course in conditions of credit-modular system.

Вступ. Наш час визначається процесами все-світньої та європейської інтеграції, які охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, зокрема і освіти. Україна не може залишатися на узбіччі цього процесу і тому, чітко визначивши орієнтири на входження в освітній простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, приєднавшись до Болонського процесу, який передбачає організацію навчання за кредитно-модульною системою [2, 3].

Мета роботи – проаналізувати ефективність викладання внутрішньої медицини та якість оцінювання студентів IV курсу у розрізі кредитно-модульної системи.

Основна частина. Матеріалом дослідження були посібники, а також власні розробки Луганського державного медичного університету з організації кредитно-модульної системи та власний досвід кафедри у викладанні внутрішньої медицини студентам IV курсу.

Втілення в життя принципів навчання за кредитно-модульною системою здійснювалося ректоратом університету сумісно з деканатами факультетів.

Для поліпшення розуміння суті кредитно-модульної системи навчання та організації педагогічного процесу керівництвом університету був розроблений та виданий навчально-методичний посібник “Поло-

ження про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців у Луганському державному медичному університеті” (2009 р.) [1], який перевидавався. Деканат сприяє побудові розкладу занять з дисципліни окремими навчальними блоками. Протягом блоку здійснюється безперервне навчання за окремим змістовним модулем. При цьому, з одного боку, для студентів досягається цілісне сприйняття дисципліни, а з другого – для кафедри – досягається можливість будувати навчальний процес за потребою кафедри і варіювати змістовними модулями відповідно до наявності тематичних хворих, оптимально планувати лекції та практичні заняття, здійснювати пошук раціональних підходів до навчання з урахуванням обмеженого часу для засвоєння дисципліни.

Викладання внутрішньої медицини на IV курсі медичного університету здійснюється відповідно до Типової програми з внутрішньої медицини, розробленої в 2008 році, одним безперервним блоком. Навчальна типова програма побудована згідно з вимогами кредитно-модульної системи. На IV курсі на кафедрі внутрішньої медицини з основами пульмонології студенти повинні опанувати три змістовні модулі: пульмонологія, гастроентерологія, гематологія.

На основі типової програми кафедрою були розроблені робочі навчальні програми, які враховують

кількість лекцій, практичних занять та обсяг самостійної роботи студентів згідно з програмою. За вимогою сьогодення до тем самостійної роботи включаються питання вакцинопрофілактики грипу, гепатиту В тощо. Лекційний курс будується відповідно до вимог навчального процесу.

Кафедра внутрішньої медицини з основами пульмонології розташована на трьох клінічних базах. Враховуючи територіальну віддаленість навчальних баз, для кращої організації педагогічного процесу доцільно проводити лекційний курс перед відповідним змістовим модулем, що полегшує засвоєння навчального матеріалу. Під час лекцій використовується інформація з інших дисциплін, які вивчалися студентами на попередніх курсах, що інтегрує отримані знання. Також для ілюстрації лекційного матеріалу демонструються зняті кафедрою навчальні фільми.

Після лекцій того ж дня на кафедрі впроваджене заняття з оволодіння практичними навичками, із засвоєння та оцінки методів додаткових досліджень в межах 1 навчальної години.

Практичні заняття проводяться з залученням як власних клінічних баз, так і клінічних баз інших кафедр для підбору та обстеження тематичних хворих.

При проведенні практичних занять здійснюється контроль засвоєння теоретичного матеріалу шляхом усного опитування, рішення ситуаційних задач з банку даних "Крок 2" за темою заняття.

Після цього студенти під керівництвом викладача опитують та обстежують тематичного хворого. Курація завершується обговоренням типових клінічних симптомів, анамнезу хвороби та життя хворого, даних його фізикального обстеження. На підставі цього формується один чи декілька попередніх діагнозів. Кожен студент висловлює індивідуальну думку та доводить її. Потім обговорюється план подальшого обстеження хворого з урахуванням диференційного діагнозу між попередньо висловленими. Після ознайомлення студентів з даними лабораторних та інструментальних досліджень формується клінічний діагноз з урахуванням рекомендацій вітчизняних Протоколів діагностики та лікування.

За відсутності тематичного хворого на клінічній базі практичне заняття ведеться у вигляді рольової гри. При проведенні заняття залежно від цілі можуть застосовуватися інші форми навчання: тематична дискусія, клінічна конференція, ділова гра.

Вся інформація про хворого заноситься до розробленого кафедрою "Щоденника", ведення якого передбачено Типовою програмою з внутрішньої медицини (2008 р.).

Після завершення роботи з щоденником кожен студент отримує індивідуальне завдання з виписування рецептів до призначених лікарських засобів. Викладач перевіряє правильність записів у щоденнику.

Щоденник був розроблений та виданий в університеті для підвищення якості практичної та теоретичної підготовки студентів, а також для покращення запам'ятовування навчального матеріалу. В щоденнику також містяться довідкові матеріали з тем, що вивчаються, завдання для самостійної роботи. Наявність такого щоденника дозволяє більш ефективно контролювати практичні навички студентів, як майбутніх лікарів з обстеження та лікування хворих, дотримання ними існуючих Протоколів діагностики та лікування. Разом з тим, щоденники, що залишаються у студентів, дозволяють у будь-який час згадати хворих і методи їх лікування, що є важливим при відносно короткочасному під час навчального року періоді навчання на кожному з курсів.

Ми вважаємо, що запровадження аналогічних щоденників - конспектів з практичних навичок може бути корисним і для інших дисциплін, бо сприяє підвищенню ефективності навчання. Крім того, під час підсумкового модульного контролю завідувач кафедри може проконтролювати обсяг виконання практичної роботи за кожним модулем відповідно до Типової навчальної програми. З метою формування узгодженого підходу до навчання з внутрішньої медицини сумісно з кафедрою, що буде викладати предмет на V курсі, був розроблений "Щоденник" для студентів IV-V курсів. Він повинен бути помічником при проведенні диференційної діагностики на VI курсі.

Завершується заняття доповідями студентів за завданням з індивідуальної роботи за темами, що запропоновані кафедрою та розширюють світогляд студента про патологію за напрямками вивчення.

За допомогою комп'ютерних класів згідно з поточними графіками в позанавчальний час студенти розв'язують ситуаційні задачі з банку даних "КРОК 2".

Історія хвороби пишеться за традиційною схемою і оцінюється за десятибальною шкалою, що дозволяє більш виважено підійти до оцінки роботи студента.

Підсумковий модульний контроль оцінюється згідно з вимогами кредитно-модульної системи та Типової навчальної програми. В підсумкову оцінку введені в пропорційній кількості бали за оволодіння практичними навичками, написання історії хвороби та розв'язання ситуаційних задач з банку даних "КРОК 2". Сумарна оцінка за поточне навчання конвертується у бали. Бальний підхід до оцінювання на підсумковому модульному контролі дозволяє індивідуалізувати

оцінку за опанування навчального матеріалу, більш повно відобразити якість підготовки студентів.

Контроль за виконанням навчального плану здійснюється деканом за уніфікованими відомостями. Деканат і кафедра сприяють своєчасній ліквідації студентами академічної заборгованості та виконанню навчального плану впродовж поточного навчального року.

На радах факультету відповідно до плану заслуховуються питання організації навчального процесу згідно з кредитно-модульною системою, організується обмін досвідом між кафедрами. Позитивний досвід кафедр, щодо проведення занять та оцінювання, впроваджується в практику на інших кафедрах та відображається в університетській газеті.

Дуже часто університету та кафедрі доводиться приймати на навчання студентів з інших вищих навчальних закладів та країн. Це виявляється можливим, якщо навчання в цих країнах було також побудовано за кредитно-модульною системою. Деканатом аналізуються обсяг проведеного навчання, можливість відпрацювання блоку з відповідної дисциплі-

ни, якщо він не був опанований повністю. З урахуванням усіх обставин деканат дозволяє відпрацювати ці теми в загальному порядку або за індивідуальним планом.

Висновки: 1. Кредитно-модульна система є позитивним та раціональним варіантом організації навчання, що дозволяє студентам послідовно і комплексно засвоювати навчальну дисципліну.

2. Побудова навчального процесу відповідно до навчальної програми за кредитно-модульною системою дозволяє викладачу логічно, послідовно і, в той же час, творчо підходити до організації навчального процесу з дисципліни, що вивчається, підвищувати якість викладання, шукати нові форми та засоби навчання.

3. Бальний підхід до оцінювання студента за вимогами кредитно-модульної системи сприяє індивідуалізації оцінки знань студента, краще відображає їх рівень.

4. Підхід до організації навчання дисципліни за кредитно-модульною системою дозволяє уніфікувати його не лише в межах однієї країни, а і на міжнародному рівні.

Література

1. Івченко В. К. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців у Луганському державному медичному університеті / Івченко В. К., Сіроко В. В., Смірнов С. М. – Луганськ, 2009. – 41 с.
2. Основні засади розвитку вищої освіти України в кон-

тексті Болонського процесу / за ред. В. Г. Кременя. – Київ – Тернопіль : ТДПУ, 2004. – 146 с.

3. Болонський процес у фактах і документах / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.]. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.